

UNIVERSITY OF CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

FIRST LANGUAGE TURKISH

0513/01

May/June 2009

Paper 1 Reading

2 hours

Additional Materials: Answer Booklet/Paper

READ THESE INSTRUCTIONS FIRST

If you have been given an Answer Booklet, follow the instructions on the front cover of the Booklet.

Write your Centre number, candidate number and name on all the work you hand in.

Write in dark blue or black pen.

Do not use staples, paper clips, highlighters, glue or correction fluid.

Answer **all** questions.

The number of marks is given in brackets [] at the end of each question or part question.

At the end of the examination, fasten all your work securely together.

ÖNCE BU YÖNERGEYİ OKUYUNUZ

Eğer size bir Cevap Kitapçığı verilmişse, kitapçığın ön kapağındaki yönergeyi uygulayınız.

Teslim ettiğiniz kağıtların hepsinin üstüne Sınav Merkezinizin numarasını, aday numaranızı ve isminizi yazınız.

Koyu mavi ya da siyah mürekkepli kalem/tükenmez kullanınız.

Tel zimba, ataş, fosforlu kalem, yapıştırıcı ve sıvı yazı düzeltici kullanmayınız.

Bütün soruları cevaplandırınız.

Her soru ya da alt sorunun not değeri sorunun sonunda köşeli parantez [] içinde verilmiştir.

Sınavın sonunda bütün kağıtlarınızı sıkıca birbirine tutturunuz.

This document consists of 4 printed pages.

Aşağıdaki iki parçayı da dikkatle okuduktan sonra tüm soruları cevaplayınız.

METİN A

PAPARAZZİ

Dünyada ünlülerin özel hayatına gösterilen aşırı ilgi 20.yy'da yeni bir meslek grubu yarattı – paparazzi. Paparazzi sürekli ünlülerin ve yakınlarının peşinden koşturup, fark ettirmeden resimlerini çekmek için fırsat kollayan fotoğrafçılardır. Günümüzde paparazzi-ünlü ilişkisi tam bir kedi fare oyununa dönüşmüş, bu tür fotoğraflara ödenen fiyat arttıkça paparazzinin onları çekebilmek için göze aldığı riskler de artmıştır. Ancak Lady Diana'nın hikayesinde olduğu gibi, kimi zaman kimin kedi kimin fare olduğu pek de anlaşılammaktadır. Diana'nın ağabeyinin "... paparazzinin kardeşimin ölümüne sebep olacağını biliyordum ama böylesi aklıma gelmezdi." dediğini hatırlayacaksınız. Onun gibi birçok kişi kazaya Diana ve Dodi'nin paparazziden kaçmaya çalışmasının sebep olduğunu düşünürken, bazıları da Prensesin onlarla arasının çok iyi olduğunu, gündemde kalmak için paparazziyi çok güzel kullandığını iddia ediyor.

Paparazzi sözcüğü Fellini'nin "Dolce Vita" adlı filmindeki Paparazzo adlı karakterden geliyor. Filmde Paparazzo, sürekli ünlüleri kovalayan bir fotoğrafçı. Çoğul hali paparazzi olan "paparazzo" İtalyanca'da "vızıldayan, hedefinin etrafında sürekli dönen bir sinek" demek. Fellini'ye Paparazzo karakteri ilhamını veren ise "Tazio Secchiarioli" adlı gerçek bir fotoğrafçıdır. Secchiarioli, eski Mısır Kralı Faruk'u bir restoranda öfkeyle masa devirdiğini, dönemin ünlü aktörü Anthony Steele'i yine ünlü yıldız Anita Ekberg'le bir sokak kavgasına karıştığını gösteren türden fotoğraflarıyla ün kazanmıştı. Bu fotoğraflar o günlerden itibaren Avrupa medyasında yeni bir moda başlatmıştı; artık poz vererek çekirilmiş fotoğraflar değil, gizlice çekilmiş, fotoğrafı çekilenin pek de hoşlanmayacağı fotoğraflar para ediyordu.

Zamanla paparazzinin kullandığı yöntem ve teknoloji gelişmiş ve çeşitlenmiştir. Başarılı bir paparazzo olmanın birinci şartı, doğru zamanda doğru yerde olmaktır. Bu amaçla hedeflenen ünlülerin günlük programı dedektif gibi araştırılır ve bir *ispiyoncu ağı* geliştirilir. Şoför, garson, diyetisyen, çiçekçi, kuaför hatta bazen ünlünün kendi asistanı bile bu ağın bir parçası olabilir. İkinci şart, bilgiyi ve fotoğrafları meslektaşlarından önce ele geçirmektir. Bu da yalnızca ünlünün nerede olacağını bilmekle olmaz. Ünlü halka açık bir mekanda avlanacaksa ayrı, kendi ya da bir yakının konutunda yakalanacaksa ayrı taktik gerekir. En gelişmiş objektifler kullanılsa da aslında fotoğrafın kalitesi değil ünlünün tanınabilmesi önemlidir. Sotaya yatırılan* nokta bir çatı, bir ağaç dalı, kiralık helikopter ya da tekne olabilir. Hedefi ortaya çıkarmak için yangın alarmını çalan, bomba ihbarı yapan, Catherine Zeta-Jones örneğindeki gibi ünlüyü arabasından çıkarmak için arabasına çarpan paparazzi haberlerini biliyorsunuzdur. Üçüncü şart ise bu fotoğraflara en iyi fiyata alıcı bulmaktır. Bazı paparazzinin resimlerine müşteri bulacak ajansı, yasal sorunlarla uğraşacak avukatı, şoförleri, hatta başka fotoğrafçıları bile vardır.

Paparazzi özel hayat sınırlarını giderek zorlarken, ünlüler de kendilerini korumak için oldukça yaratıcı yöntemler geliştirmeye başladılar. Tebdili kıyafet**, dublör, aynı marka birden fazla araba, yanlış bilgi veren basın açıklamaları gibi sıradan yöntemlerle paparazziyi yenmeye çalışan ünlülerin yanı sıra, Catherine Zeta-Jones ve Michael Douglas gibi dahiyane! yöntemlere başvuranlar da var. Hatırlarsınız, ünlü çift düğünlerinin paparazzinin diline düşmesini engellemek için düğünde görev alacak bütün firmalara bilgi sızdırmayacakları konusunda bir anlaşma imzalatmıştı. Misafirler son dakikaya kadar düğünün yerini ve zamanını bilmiyorlardı. Üstünde yalnızca düğün organizatörü Martel Levinson'un bildiği özel bir desen olan davetiyelerini düğünden bir gün önce aldılar. Levinson tüm misafirleri tek tek içeri aldı. Konuklara içerde davetiyeleri karşılığında bir broş verildi. Fotoğraf makinesi yasaktı, tüm yangın alarmları sahte alarma karşı düğün boyunca gözetim altındaydı. Yalnızca üç özel güvenlik şirketine ödenen para 66,000 dolar tutmuştu. Tüm bu önlemlere karşın ertesini gün neyle karşılaştık? Hello ve Sun'da "Catherine Eater Jones" gibi başlıklarla gelini düğün pastasını yerken gösteren ve çifti çığına çeviren resimler! Bir de tabii onları çeken paparazzinin, Rupert Thorpe'un resimleri! Thorpe, düğüne sızmayı, gelin ve damadın resimlerini çekmeyi, sonra da bunları satmayı becermişti. Tabii bu paparazzinin becerikliliği mi yoksa yine kedi fare kovalamacasında rollerin farklı dağıtılması mı, karar vermek güç. İstedikten sonra bazı ünlülerin fazla ünlü *olmamayı* becerebildiklerini de görüyoruz.

Ancak acaba paparazzi yalnızca sıkıcı bir sinek mi? Çağımız ünlüler çağı. Politikacılara duyulan güven azalırken eski yıldızlar politikaya soyunuyorlar. Sivil toplum örgütleri, paparazzi sayesinde şöhret olmuş kişileri saflarına alarak seslerini daha kolay duyurabiliyorlar. Prenses Diana'nın kara mayınlarına karşı yapılan kampanyaya destek çabalarını hatırlarsınız; ki bu çabalar, yazık ki ölümünden sonra, bir Nobel ve bu silahın üretimini ve kullanımını yasaklayan uluslararası bir anlaşmayla ödüllendirilmişti. Michael J. Fox ve Muhammad Ali'nin Parkinson hastalığına karşı kök hücre araştırmalarına verdiği destek, Angelina Jolie'nin kimsesiz çocuklara yuva bulunması ve U2 solisti BONO'nun fakir Afrika ülkelerinin borcunun silinmesi için yaptıkları çalışmalar ünlülerin son zamanlarda gerçekleştirdiği pek çok olumlu çabadan yalnızca birkaçı. Şimdi bir düşünün, paparazzi onları bir sinek gibi kovalamasaydı, onları neredeyse arkadaşlarımızdan daha iyi tanımamızı sağlamasaydı, onları kuaförde, lokantada, takside, blogda, ortak konumuz haline getirmeseydi, ünlülerin bu çabaları bu denli başarılı olur muydu?

* Sotaya yatmak: Gizlenip avın tuzağa düşmesini beklemek

** Tebdili kıyafet: Tanınmamak için kılık değiştirmek

METİN B**PRENSES DIANA – PAPARAZZİNİN RÜYASI**

1981'de Northampton'da genç ve çok güzel bir öğretmen tahtın varisiyle evlendiğinde sıkıcı İngiliz moda dünyasından birdenbire canlanmıştı. Merceklerini güzel prensese odaklayan paparazzi sayesinde tüm dünya Diana'nın resimlerini çekme görevlerini göstermelik olmayan bir samimiyet, sadelik ve zarafetle gerçekleştirmişti.

İngiltere'nin aklını Kraliyet Ailesiyle bozmuş boyalı basın Prensesi Prens Charles ile nişanlanmasından itibaren kovalıyordu. Düğün bu ilgiyi doruğa çıkarmıştı. Diana'nın dünyanın en ünlü ve en çok fotoğrafı çekilen kadını olduğu söyleniyordu; evliliği her genç kızın rüyası haline gelmişti. Ancak bir süre sonra bu rüya kabusla dönüştü ve Diana taht şansını kaybetti. Paparazzi bu kez Diana'yı hayal kırıklıkları, aradığı sevgiyi bulmak için verdiği çabalar ve çocuklarıyla ilişkisiyle sürekli gündemde tutarak Galler Prensesi'nin gönüllerde taht kurmasını sağlamıştı.

Kısa ömrü boyunca attığı her adım paparazzi ve magazine konu olan karizmatik prenses aynı zamanda iyilikseverliği ile de tanınıyordu. AIDS ve cüzzam kurbanlarının toplum dışına itilmesini engelleme çabalarına büyük katkıda bulundu. 2001 yılında Bill Clinton'un dediği gibi "... herkesin AIDS'in temasla bulaşan bir hastalık olduğunu düşündüğü bir zamanda bir hastanın yatağına oturup elini tutunca AIDS hastalarının dışlanmaya değil, sevgi ve şefkate ihtiyaçları olduğunu gösterdi." Diana önceden haber vermeden ve medyadan gizlenmesini rica ederek hastanelere ziyaretler yapıyor, hastalara moral vermeğe çalışıyordu. Galler Prensesi olarak Diana, medyadaki statüsünü kara mayınlarına karşı sürdürülen kampanyada da çok etkin bir biçimde kullandı. Başında miğferle Angola'da bir mayın tarlasında çekilen resimleri yayınlandığında bazı politikacılar kendisini 'serseri mayın' olmakla suçlamışlardı. Diana bu yakıştırmalara aldırış etmeden inandığı amaç uğruna çalışmayı sürdürdü. Ağustos 1997'de, ölümünden birkaç gün önce Bosna'da, kara mayını kurbanlarından hayatta kalanlarla birlikteydi. Amacı, bu korkunç silahın, çatışmalar bittikten yıllarca sonra bile, çoğunluğu çocuk birçok insana büyük acılar yaşatmaya devam ettiğini dünyaya anlatabilmektir. Ama o günlerde magazin tek gündemi milyonlarca film yapımcısı Dodi Fayed ile olan ilişkisiydi. Diana-Fayed çiftini Jackie Kennedy-Aristotle Onassis çiftiyle karşılaştırıyorlardı. Fayed'in babasının parlamento üyeleri ile garip ilişkileri olduğu, İngiltere asilleri arasında kabul görmek için bu ilişkiyi desteklediği, Diana'nın, masraflarını karşılayabilmek için zengin biriyle evlenmesi gerektiği gibi bin türlü görüş ileri sürülüyor, haber yaratılıyordu. Dodi ve Diana'nın Fransa'da bir deniz yolculuğu sırasında bir paparazzo tarafından teleobjektifle çekilmiş görüntülerini yansıtan fotoğraflar tüm dünya mediasında yankılandı. Ne yazık ki bu fotoğraflar Diana'nın Bosna ziyaretini gölgede bırakmıştı. Prenses, mayınlı alanların temizlenmesi ve protez uzuvlar için öncülük ettiği bağış kampanyasında, bir çift protez bacak için 1.110 dolar bulmaya çalışırken bir İngiliz gazetesinin iddiasına göre Dodi'yle çekilen fotoğrafları, fotoğrafları çekene 3 milyon dolar kazandırmıştı!

31 Ağustos 1997'de Diana fotoğraflarına talep had safhaya çıkmıştı. Sayfalarını Diana'nın habersiz çekilmiş görüntüleri ile donatmak için can atan boyalı basın paparazziye yüz binlerce dolar ödemeye hazır. Doğal olarak paparazzi de Prensesin bir gecede kendilerini zengin edecek bir görüntüsünü yakalamak için onu her an, bıkmadan, usanmadan izliyordu. 31 Ağustos gecesi Diana Paris'teki Ritz Otel'den Dodi Al Fayed'le birlikte ayrıldığında bir düzineye yakın motosikletli fotoğrafçı tarafından takip ediliyordu. Kovalamaca korkunç bir kazayla son buldu. Prenses Diana, Dodi Al Fayed ve şoförleri ölmüştü.

Prensesin, dikkatleri paparazzinin değil de kendisinin önem verdiği konulara çekebilmesi için ölmesi gerekiyormuş! Dünya çapında tüm medya kanalları bir kere daha Diana'ya odaklandılar. Ancak bu kez, sağlığında bir türlü sağlayamadığı türden bir ilgi görüyordu; hataları ya da zayıflıkları değil de şefkatli yanı mercek altına alınmıştı. Eylül 1997'de cenaze törenini tahminen 2,5 milyar insan izledi.

"Bir insanın tarihi değiştirip değiştiremeyeceğini bilemiyorum" diyordu İngiltere'de kara mayınlarına karşı yürütülen kampanyanın direktörü, "fakat herkes Diana'nın mayın tarlasında çekilmiş resimlerini hatırlıyor ve halkın çok sevdiği kişiler muhakkak bir fark yaratıyor." Kampanyaya katılanlar, Ağustos 1997'deki kazanın, bir ay sonra Ottawa'da bu mayınları yasaklayan sözleşmeyi imzalayan ülkelerin sayısını kesinlikle artırdığını söylüyorlar. Paparazzi, Galler Prensesini Dünya Prensesi konumuna getirdi. O da bu popülaritesini dikkatleri dünyanın dertlilerine çekmek için kullandı.

- 1 Aşağıdaki soruları **Metin A'da verilen bilgileri** ve **kendi özgün ifadenizi** kullanarak yanıtlayınız. Yanıtlarınız içerik bakımından toplam **20** puan, yanıtlarınızda kullandığınız dil de yazma becerisi bakımından **5** puan içinde değerlendirilecektir.
- (a) Yazara göre paparazzi mesleği hangi nedenle ortaya çıkmıştır? [1]
- (b) Yazar "kim kedi kim fare anlaşılammaktadır" demekle ne anlatmak istiyor? [2]
- (c) Fellini "Dolçe Vita" adlı filmindeki fotoğrafçıya neden Paparazzo adını vermiştir? [2]
- (d) Tazio Secchiaroli'nin medyadaki etkisini açıklayınız. [2]
- (e) "İspiyoncu ağı" teriminden ne anlıyorsunuz? [2]
- (f) Rupert Thorpe neden bu yazıya konu olmuştur? [2]
- (g) Sizce "İstedikten sonra bazı ünlülerin fazla ünlü *olmamayı* becerebildiklerini de görüyoruz." cümlesiyle yazar ne anlatmak istemektedir? [3]
- (h) Metin A'ya göre sivil toplum örgütleri, kampanyaları için neden ünlüleri kendi yanlarına almaya çalışıyorlar? [3]
- (i) Yazarın, okuyucunun da kendisi gibi magazin haberlerini yakından takip ettiğini varsaydığını gösteren iki ifade bulunuz ve bu ifadeleri neden seçtiğinizi açıklayınız. [2]
- 2 **200-250** sözcük içinde ve **kendi sözcüklerinizi** kullanarak **Metin A** ve **Metin B'yi**, paparazzinin ünlülerin hayatındaki etkilerini anlatacak şekilde **özetleyiniz.** [25]

[15 puan: Özeti içeriği]

[5 puan: biçim/üslup ve organizasyon]

[5 puan: dil bilgisi]